

Binnen het project TECHVIS wordt door ILVO het initiatief genomen om een Kenniskring “Innoverend vissen” op te richten, dit om samen met de brede visserijsector het informeren, verbeteren, ontwikkelen en toepassen van duurzame visserijtechnieken en werkwijzen in de praktijk te brengen. Deze Kenniskring wil de ervaring en kennis die reeds aanwezig is in de visserijsector en de wetenschap samenbrengen en verder aanscherpen om deze vervolgens te vertalen in concrete en realistische acties die bijdragen tot het verduurzamen en rendabeler maken van de sector.

*Vragen, ideeën, samenwerken, ... ?
Laat het de Kenniskring “Innoverend Vissen” weten!*

www.facebook.com/ILVOinnoverendvissen
els.vanderperren@ilvo.vlaanderen.be,
bart.verschueren@ilvo.vlaanderen.be, 059/56 98 75

Reduceren van bijvangst in sleepnetvisserij door middel van een eBRP, oftewel een ontsnappingspaneel met elektrische pulsen

Elektrisch geladen ontsnappingspanelen kunnen ongewenste bijvangst substantieel reduceren met een minimaal verlies aan maatse tong, zo blijkt uit veldexperimenten uitgevoerd door Maarten Soetaert, Bart Verschueren en hun collega's. Klassieke ontsnappingspanelen kampten met zakvorming en schade en met een te groot verlies aan maatse tong. Door ontsnappingspanelen in te bouwen in een vierkant gebreid net trad er geen schade meer op en werd het verlies aan tong verkleind. Als bovendien nog elektrische pulsen gegenereerd werden in het paneel, werd er geen tong groter dan 25 cm meer verloren.

Om ongewenste bijvangst van stenen, bodemdieren en kleine visjes te vermijden, wordt soms een stuk net met grote vierkante mazen ingebouwd in de buik van een boomkornet. Een groot deel van de bijvangst valt of zwemt dan door dit ontsnappingspaneel en komt zo niet in de kuil terecht. Dergelijke technische aanpassingen zijn van groot

belang in het kader van de Europese aanlandingsverplichting. Volgens deze maatregel moeten alle vangsten, ook de ondermaatse, van quota-gereguleerde soorten aan boord worden gehouden, aangeland en tegen de quota worden afgeboekt. De effectiviteit van ontsnappingspanelen werd al meermaals bewezen, maar de netaanpassing kampte nog al te vaak met neveneffecten. Zo ontstonden loos en zakvorming op de plaats waar het paneel met vierkante mazen is vastgehecht aan de rest van het net dat is opgebouwd uit ruitvormige mazen met ronde bodempees. Bovendien heeft tong de reflex van te duiken, waardoor deze soort vaak door het paneel ontsnapte en de opbrengst voor de visser daalde. Om deze neveneffecten op te vangen werden testen gedaan met ontsnappingspanelen (1,80 x 1,20 m) van verschillende maaswijdtes ingebouwd in een vierkant gebreid net. Vervolgens werden elektrische pulsen toegevoegd aan het paneel om ontsnapping van maatse tong tegen te gaan.

Tijdens tests op zee met de nieuwe netconfiguratie bleek geen zakvorming of schade meer te ontstaan. Ontsnappingspanelen met maaswijdtes van 15, 20 en 24 cm zorgden allemaal voor een significante reductie in ongewenste bijvangst van ongewervelden en kleine visjes, maar er werd steeds verlies van maatse tong vastgesteld in configuraties zonder elektri-

sche stimulatie. Het tongverlies in de oude configuratie was wel groter, vermoedelijk omdat de tong in de gevormde zak terecht kwam en daar makkelijker kon ontsnappen dan via een strak gespannen paneel zoals gebruikt in deze tests. Bij toepassing van 80Hz krampspulsen, dat zijn dezelfde pulsen die worden gebruikt door commerciële pulsvissers, in het ontsnappingspaneel van 240 mm werd alle tong groter dan 25 cm weerhouden, en werd het verlies van maatse tong teruggedrongen van 41 tot 17%. Dat komt omdat de spieren van tong door de puls in kramp gaat, zodat de vis zich niet meer door de mazen heen kan wringen. Het beperkte verlies van tongen van 24 en 25 cm komt vermoedelijk doordat deze toch nog door de grote mazen van 12 op 12 cm konden vallen. Bij de test met het elektrische ontsnappingspaneel bleef het verlies aan ongewenste bijvangst gelijk of nam het zelfs toe. Uit deze resultaten blijkt duidelijk het potentieel van een ontsnappingspaneel met elektrische stimulus om bijvangst te verminderen zonder de vangst van maatse tong aan te tasten. Nieuwe tests met kleinere maaswijdtes en geoptimaliseerde elektrische pulsen moeten uitwijzen of ook de verliezen van 24-25cm tong kunnen worden vermeden.

Meer info via Maarten.Soetaert@ilvo.vlaanderen.be of Bart.Verschuere@ilvo.vlaanderen.be

Nieuwe inzichten over het lot van teruggooi in de visserij plaatst aanlandingsverplichting in perspectief

Op vrijdag 18 september 2015 om 16:00u verdedigde Jochen Depestele zijn doctoraatsonderzoek "THE FATE OF DISCARDS FROM MARINE FISHERIES - A disregarded viewpoint in fisheries management". De promotoren van het doctoraat zijn Prof. Dr. Magda Vincx van de Universiteit Gent en Dr. Ir. Hans Polet van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek.

Introductie

Er zijn zowel gunstige als minder gunstige ecologische effecten te verwachten als de Europese aanlandingsverplichting voor ongewenste bijvangst in de visserij helemaal wordt gerealiseerd. Dat concludeert drs. Ir. Jochen Depestele (UGent/ILVO) in zijn doctoraat. Momenteel wordt het verbod op de teruggooi gefaseerd ingevoerd in heel Europa. Dat betekent dat alle te kleine vis en vis waarvoor de quota op zijn, door de vissers aan land moeten gebracht worden in plaats van ze, levend of dood, terug in zee te gooien. Onderzoeker Depestele voorspelt dat de druk om meer selectieve vistechieken te ontwikkelen en gebruiken zal leiden tot minder ongewenste sterfte van jonge visjes en andere zeedieren. Maar de aanlandingsverplichting heeft ook tot gevolg dat jonge visjes die teruggooi kunnen overleven voortaan niet meer zullen kunnen terugkeren naar de vispopulaties om zich voort te planten. Ook het huidige voedingspatroon voor zeevogels en het voedselaanbod voor aas-etende zeebodemdieren kan drastisch veranderen. Via observaties, case studies, experimenten en modelleringen is er voor het eerst meer duidelijkheid over

het lot van teruggewooide zeedieren, en die kennis kan bijdragen tot een aangepast visserijbeleid.

Samenstelling van teruggooi

Bij het vissen met sleepnetten en ander vistuig worden er naast grote, eetbare vissen, ook kleine visjes, zeesterren, schaaldieren en andere commercieel oninteressante dieren gevangen. In de huidige visserijpraktijk wordt elke vangst aan boord gesorteerd in enerzijds marktwaardige vis die opgeslagen wordt in het ruim en anderzijds teruggooi die direct weer overboord gaat. Het aandeel van de teruggooi binnen een vangst varieert sterk tussen vissoorten, types visserij, gebieden en seizoenen.

Zo belanden maatse tongen stevast in de ijskist, terwijl ondermaatse platvisjes, zeesterren en zwemkrabbetjes aan het einde van de transportband weer in zee vallen. Tijdens zijn wetenschappelijke observaties bestudeerde Jochen Depestele de teruggooipraktijk voor vier belangrijke commerciële vissoorten in de Belgische boomkorvisserij, meer bepaald voor tong, schol, kabeljauw en wijting. Tong en schol blijken alleen overboord te gaan wegens ondermaats (te klein). Bij kabeljauw en wijting gaat ook soms maatse vis overboord, hetzij wegens opgebruikte quota hetzij wegens lage marktwaarde van de vis in vergelijking met wat wordt gewonnen in latere vangsten. De lengteverdeling van de vissen, zoals die tegenwoordig wordt bepaald door zeegaande waarnemers is volgens dit onderzoek dus een onjuist (te smal) criterium om de hoeveelheid teruggooi

